

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของสตรีในเมืองเชียงใหม่ก่อนและหลังการหย่าร้าง และการปรับตัวด้านเศรษฐกิจและสังคมของสตรีในเมืองเชียงใหม่หลังการหย่าร้าง

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เจาะลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ สตรีหลังการหย่าร้างที่จดทะเบียนหย่าและไม่ได้จดทะเบียนหย่าแต่แยกกันอยู่อย่างถาวร และอาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จำนวน 10 คน ข้อมูลได้รับการตรวจสอบความสมบูรณ์และวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

วิถีชีวิตของสตรีก่อนและหลังการหย่าร้าง คือก่อนการหย่าร้างสตรีทุกรายมีรายได้จากการทำงานและได้รับเงินประจำจากสามี มีความสัมพันธ์ที่ดี มีการไปมาหาสู่กับญาติพี่น้องของตนเองและสามีอย่างสม่ำเสมอ มีโอกาสสมาคมกับเพื่อน รวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือช่วยเหลือชุมชนไม่มากนัก หลังหย่าร้างสตรีที่เลิกทำงานเดิมก็ต้องแสวงหางานใหม่ ถ้ามีการเลี้ยงดูบุตรอายุน้อยก็ต้องทำงานหนักขึ้นรวมทั้งต้องใช้จ่ายอย่างประหยัด ในขณะที่สตรีที่มีงานมั่นคง อดีตสามีรับผิดชอบช่วยเหลือบุตรหรือมีบุตรอายุมากแล้วไม่เดือดร้อนด้านเศรษฐกิจ การไปมาหาสู่กับญาติพี่น้องของตนเองยังคงเป็นปกติ แต่ยุติการไปมาหาสู่หรือยุติความสัมพันธ์กับญาติฝ่ายอดีตสามี เว้นแต่กรณีญาติฝ่ายอดีตสามีช่วยดูแลบุตรให้ ในช่วงนี้สตรีมีโอกาสดิฉันและคบหา เพื่อนๆ มากขึ้น มีเวลาให้สังคมด้วยการเข้าไปช่วยเหลือหรือร่วมกิจกรรมของชุมชน

เกี่ยวกับการปรับตัวของสตรีหลังการหย่าร้างด้านร่างกาย อารมณ์หรือจิตใจ พบว่าสตรีส่วนหนึ่งมีการปรับตัวได้ มีการดูแลตนเองและปรับบุคลิกใหม่ให้ทันสมัย รวมทั้งเปลี่ยนแปลงอารมณ์จากเคยเป็นคนใจร้อนมีความสงบเยือกเย็นมากขึ้น แต่ก็มีบางส่วนปรับตัวด้านอารมณ์ไม่ได้ กลายเป็นคนอารมณ์ร้อนและไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น สตรีหลังการหย่าร้างสามารถปรับตัวทางเศรษฐกิจได้ทุกคน ด้วยการทำงานหนักยิ่งขึ้น แต่สตรีที่มีงานประจำมั่นคงและมีอดีตสามีคอยช่วยเหลือด้านการเงินสำหรับการดูแลบุตร หรือบุตรสามารถรับผิดชอบตนเองได้ก็ไม่หนักใจด้านรายได้ สตรีหลังการหย่าร้างมีการปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับเครือญาติและเพื่อนอดีตสามีได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับการช่วยเหลือจากญาติ อดีตสามีเป็นสำคัญ ในทางตรงข้ามสตรีที่ไม่ได้รับความช่วยเหลือแต่ได้รับความกดดันด้วยการดูแลดูแลตนเองจากญาติและเพื่อนๆ ของอดีตสามี ได้ยุติความสัมพันธ์กับเครือญาติและเพื่อนของอดีตสามี แต่มีความสัมพันธ์กับเครือญาติของตนเองไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจากได้รับการยอมรับ ได้กำลังใจ และคำแนะนำในการปรับตัวและต่อชีวิตอยู่เสมอ อย่างไรก็ตาม สตรีหลังการหย่าร้างที่มีอายุไม่สูง มีการปรับตัวโดยมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเพื่อนชายรายใหม่

The objectives of this thesis were to study the Women's folkways in Chiang Mai before and after divorce, and their economic and social adaptation. Data were collected by the use of in-depth interviews, including participant and non-participant observations. The key informants consisted of ten women after their divorces and separations in Chiang Mai. The collected data were examined, then, identified according to the issues, grouped for further analyses and descriptively presented.

The research results were as follows.

The ways of life of the women before and after their divorce were found that every one had income and also received money continuously from their husbands. They had good relations with and made frequent visits to their own and their husbands' cousins. They had good opportunity to associate with their friends, including involving in their community's activities at a minimal level. After their divorce, they resigned from their work and found new jobs in the case that they had children under responsibility. They had to work harder and spent money safely. While they had permanent jobs and their husbands were responsible for their children or they were big enough, the women did not have much economic difficulty and made frequent visits to their cousins normally. However, after their divorce, the women stopped visiting their ex-husbands' cousins except the case that their children were looked after by those cousins. In the meanwhile, the women had more chances to associate with their friends and socially involved in the community's activities.

The women's adaptation in physical, and emotional aspects after their divorce indicated that they could do it successfully, and take care of themselves with a modern personnel adjustment. They could change from aggressive to calmer emotion, but there were some people that could not control their emotion without listening to anyone. All of those women could adjust themselves economically by working harder, while those who had permanent jobs with their ex-husbands' financial supports to their children did not feel serious about their income. The woman divorcees could adjust themselves in keeping good relations with their ex-husbands' cousins or not, mainly depended on the cousins' assistance. Oppositely, those women who were not given any assistance but depressed by their ex-husbands' cousin behaviors would stop their mutual relations. Their relations with their own cousins never changed because of the acceptance, moral support and suggestions given to them for self-adjustment and better earning their living. However, those women with younger ages adjusted themselves by having sexual relations with their new boy friends.